

**HATAY'DA
DÜĞÜN GELENEKLERİ**

Prof. Dr. Bülent ARI

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademişyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığını bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-375-349-8	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademişyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Hatay'da Düğün Gelenekleri	Yayıncı Sertifika No 47518
Yazarlar Prof. Dr. Bülent ARI 0000-0002-7807-366X	Baskı ve Cilt Göktuğ Ofset
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	Bisac Code LCO000000
	DOI 10.37609/akya.3523

Kütüphane Kimlik Kartı

Arı, Bülent.

Hatay'da Düğün Gelenekleri / Bülent Arı.
Ankara : Akademişyen Yayınevi Kitabevi, 2025.

92 s. ; 135x210 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253753498

GENEL DAĞITIM

Akademişyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademişyen.com

www.akademişyen.com

Hatay Mahkûmu, Dr. Mehmet Tekin'in Aziz Hatırasına

(Hatay Mahkûmu ifadesi kendisine aittir)

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
EVLENME ÇAĞI, EVLENME ARZUSUNU BELİRTME.....	2
DÜNÜR, KIZ İSTEME, SÖZ KESME.....	5
NİŞAN.....	8
DÜĞÜNÜN MUHTELİF GÜNLERE TAKSİMİ.....	15
DÜĞÜN OKUNTUSU	16
KINA	19
Kına Gecelerinde Söylenen Diğer Maniler	30
Gelini ağlatmak için söylenen ağıtlar.....	35
Gelini ağlatmak için söylenen ağıtlar 2.....	37
Damadın Kına Gecesinde Söylenen Maniler 2.....	40
NİKÂH.....	42
ÇEYİZ, ÇEYİZ GİTMESİ, ÇEYİZ ASMA.....	44
GELİN HAMAMI, GÜVEY HAMAMI	49
Gelin Hamamı.....	49
Damat Hamamı	53
DÜĞÜN.....	53
DÜĞÜN EĞLENCELERİ.....	59
Düğün Yemekleri.....	64
GELİNCİ GİTME	65
GELİN ÇIKARMA	68
GERDEK ÖNCESİ.....	72
Gelinin Yüzünü Açma	72
Güvey Gecesi.....	74
Damat Tıraşı ve Güveyi Giydirme.....	74
Börk Giymecilik.....	76
Güvey Namazı.....	76
GERDEK.....	77
GERDEK SONRASI	79
KAYNAKLAR	83
KAYNAK KİŞLER.....	85

ÖNSÖZ

Bir ülkenin, bir bölgenin, bir şehrin kültürel yapısı o ülkenin, o bölgenin, o şehrin halk kültürü araştırmalarının yapılması ve bu araştırma sonuçlarının değerlendirilmesi ile ortaya konulabilir.

Bu kitap, halk kültürü içerisinde önemli bir yer tutan düğün geleneği üzerine Hatay İli çevresindeki düğünlerin geleneksel yapısını ortaya koyma gayreti ile kaleme alınmış bir eserdir.

Kitap, 06 Şubat 2023 depreminde kaybettiğimiz değerli büyüğüm, ağabeyim Dr. Mehmet TEKİN'in Hatay düğün gelenekleri ile ilgili 35 yıllık araştırmalarına, benim tarafımdan derlenen gelin alma, kına, hamam, şaboş geleneği gibi bölümlerin de eklenmesi sonucunda vücut bulmuştur.

Dr. Mehmet TEKİN, 2022 yılının Aralık Ayında beni ziyarete geldiğinde elindeki bir dosyayı ve bir flaş belleği bana uzatarak: "Bülent, burada benim 35 yıldır Hatay düğünleri ile ilgili yaptığım çalışmaların toplamı var. Önce kızımı ardından da eşimi kaybetmem nedeniyle oturup, bunu kaleme alamadım. Bu bilgilerin boşa gitmesini istemem, senden başkasına da güvenemem. Çalışmanın birtakım eksiklikleri de var. O eksiklikleri de sen tamamlayıp bu kitabı ikimiz adına bastırırsan sevinirim" dedi.

Görüşmemizden yaklaşık 1,5 ay sonra, 06 Şubat depreminde, değerli Hocam Mehmet TEKİN'i kaybedince bu kitabı yazmak, benim için elzem hale geldi. Bunu Dr. Mehmet TEKİN Hoca'nın bana bir vasiyeti; teberiği olarak düşündüm ve çalışmalarına hız vererek kitabı 1.5 yıl içerisinde doktora öğrencim Doktor Öğretim Üyesi Mustafa Burak Türkyılmaz'ın da destekleri ile tamamladım. Kendisine söz konusu katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Sonrasında Mehmet Tekin sevenlerinin (İdil Kırtasiye/İsmail-Hüseyin Demirel, Mehmet Eyvaz, Ünal Dönmez, Çiğdem Kardeş; Dr. Süleyman Hatipoęlu, Doç. Dr. Sacit Uęuz, Prof. Dr. Fuat Odabaşıoğlu, Prof. Dr. Jale

Öztürk, Prof. Dr. Abdurrahman Yiğit, Prof. Dr. Fikret Karaca, Mustafa Çelikkaya) maddi destekleri ile kitabın basım süreci tamamlandı. Bu sürece katkıda bulunan dostlarıma da ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Dr. Mehmet TEKİN'in anısına armağan ettiğim bu kitabın, Türk kültürü ve dolayısıyla da Hatay Halk Kültürü için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Prof. Dr. Bülent ARI
Antakya-5 Ocak 2025

KAYNAKLAR

- Arı, Bülent (2011). 'Hatay'da Kültür ve Gelenekler', Hatay İL Yıllığı.Hatay Valiliği Yayınları. Ankara.
- Arı, Bülent (2011). 'Kına Türkülerinde Veda', Veda Kitabı Editör: Emine Naskali Gürsoy. Tarihçi Yayınevi. İstanbul.
- Aslan, Kadir (1996). 1940'lı Yıllarda Dört Yol'un Küllü Köyünde Eski Düğünler. *Güneyde Kültür.(Mart)*.
- Aslan, Kadir (1999). Örf, Adet, Gelenek ve Göreneklerimiz-Dört Yol'da Eski Kadın-Erkek Kıyafetleri. *Cumhuriyetin 75. Yılında Dört Yol*. Dört Yol/Hatay.
- Atılğan, Halil (t.y). Antakya'da Avşar düğünleri (Antakya Günlüğü) II. *Güneyde Kültür*.
- Ayparlar, Fatma (2007). Hatay'da Günümüz Düğün Ezgileri ve Kumlulu Apo. *Güneyde Kültür / (Ocak-Şubat)*.
- Bahadır, Sedat (2003). Reyhanlı Çevresinde Kirvelik. *Güneyde Kültür / (Ağustos)*.
- Bilgin, Sebahattin (2006). *Hatay İli Yayladağı İlçesi'nin Sosyo-Kültürel Yapısı*. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Bozoğlan, İsmet (1998). Bayır-Bucak'ta Köy Düğünleri. *Güneyde Kültür / (Kasım)*.
- CILA, Yusuf (1995a). Yayladağı Yeditepe Yöresinde Eski Düğün Adetleri: Düğün-Bayrak Kaldırma. *Güneyde Kültür Dergisi, Cilt: VII Sayı: 82 (Aralık)*.
- CILA, Yusuf (1995b). Yayladağı Yeditepe Yöresinde Eski Düğün Adetleri: Bayrak Kaldırma-Kına Gecesi. *Güneyde Kültür Dergisi, Cilt: VII Sayı: 78 (Ağustos)*.
- CILA, Yusuf (1995c). Yayladağı Yeditepe Yöresinde Düğün Adetleri: Nişan Şerbet İçme. *Güneyde Kültür Dergisi, Cilt: VII Sayı: 77 (Temmuz)*.
- Çabalak, Zeynep (t.y.). Yayladağı'nda Düğün ve Evlenme İle İlgili Örf ve Adetler. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok).
- Diker, Tülin (1982). Evlenme İle İlgili Adet ve İnanmalar. *Hatay'da Eğitim ve Kültür*. s. 125-133.Hatay Valiliği Yay. Hatay.
- Diñer, Hüseyin (1996). Hatay Giysileri ve Düğün Gelenekleri (Hatay Düğünleri, Giyecekler, Gelenekler). Düğün ve Nişan Bölümü. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok) Hatay.
- Doğruer, Şen (1995). Antakya ve Yöresinde Evlenme İle İlgili Adet ve Ananelerden Bazıları. *Güneyde Kültür. Sayı 74*.
- Doğruer, Şen (2002). Antakya'da Çeyiz Geleneği ve Çeyiz Sandığı. *Güneyde Kültür.(Ocak-Şubat-Mart-Nisan)*.
- Hamurcu, Ümit Oktay (2002). Arap Alevilerinde Evlilik Kurumu. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok)
- Koçak, Şerafettin (t.y). Yayladağı'nda Nişan ve Düğün Adetleri. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok)
- Oktay, Kadir (1995). Yayladağı'nda Düğün Adetleri. *Yayladağı'nın Sesi Gazetesi* -(Haziran).
- Özdemir, Sefer (1968). Hatay'da Evlenme İsteği ve Dünür. *Türk Folklor Araştırmaları*. Sayı: 232.

- Şerifoğlu Yusuf (t.y). Yayıncılığında evlilik zincirinde geçmişte kalan halkalar. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok)Hatay.
- Tekin, Mehmet (2002). Çeyizin Ailevi, Psikolojik, Sosyal Boyutlarıyla İlgili Notlar ve Bazı Örnekler. *Güneyde Kültür (Ocak-Şubat-Mart-Nisan)*.
- Yıldızoğlu Fatma (t.y.). Hassa'nın Yöresel Düğünü. (Yayınevi ya da dergi bilgisi yok)Hatay.

KAYNAK KİŞİLER

K1	FEVZİ DÖNMEZ	K20	NEZAHAT SOLMAZ
K2	VEHBİ GÜLEN	K21	NEVİN HAMAMCI
K3	ABDUSSAMET ÇOLAK	K22	MEHMET GÜNGÖR
K4	UMUT KONYALI	K23	HASAN ATEŞ
K5	AHMET GÜLER	K24	BİRAY MUTLU
K6	VİDAT BİÇER.	K25	NEZAHAT
ABDULHAYOĞLU
K7	CEMİL ŞANDA.	K26	ATİYE DÜZEL
K8	M. FATİH MERCAN	K27	BÜLENT ÇAKMAK
K9	TAMER ATAV	K28	ABDULLAH ÖZVAR
K10	NAFİ MİSKİOĞLU	K29	HASAN DOĞRU
K11	NEZAHAT CİVELEK	K30	NURETTİN ERASLAN
K12	GÜLFİDAN KOSİ	K31	ENVER YENİAD
K13	AYBALA ARI	K32	ADİL ARIK
K14	ÖMER LÜTFİ ALDATMAZ	K33	HALİME DOĞRU
K15	MUSTAFA AMIK	K34	FUNDA ADIN
K16	FETHİYE AMIK	K35	HALİL ATILGAN
K17	DİLEK AKMAN	K36	ERTAN YÜLEK
K18	BESİME TAÇ	K37	REMZİ SİLİÖZ
K19	AYŞE YILMAZ		